

ΓΡΑΠΤΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΜΑΪΟΥ – ΙΟΥΝΙΟΥ 2019

ΜΑΘΗΜΑ: ΧΗΜΕΙΑ (Μονάδες 20) ΤΑΞΗ: Γ' ΧΡΟΝΟΣ: 2 ώρες (Βιολογία + Χημεία) ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 31.05.2019	<u>ΒΑΘΜΟΣ:</u> Αριθμητικώς ..... Ολογράφως ..... Υπογραφή .....
Ονοματεπώνυμο: ..... ΛΥΣΕΙΣ ..... Αρ. ..... Τμήμα :	
<u>ΟΔΗΓΙΕΣ :</u> <ul style="list-style-type: none"> • Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από τέσσερις (4) σελίδες. • Να απαντηθούν και τα τρία μέρη Α, Β και Γ του εξεταστικού δοκιμίου. • Το εξεταστικό δοκίμιο βαθμολογείται με 20 μονάδες. • <u>Δεν επιτρέπεται</u> η χρήση διορθωτικού υγρού ή διορθωτικής ταινίας. • Να γράψετε με μπλε μελάνι. 	

ΜΕΡΟΣ Α': Ερωτήσεις 1 – 3
 Να απαντήσετε στις ερωτήσεις 1 – 3.
 Κάθε ορθή απάντηση βαθμολογείται με δύο (2) μονάδες.

Ερώτηση 1

Δίνονται τρία υδατικά διαλύματα Α, Β, Γ και οι αντίστοιχες τιμές pH. (μ. 2)

Διάλυμα	A	B	Γ
pH	10	4	7

- α) Ποιο από τα πιο πάνω διαλύματα έχει πλήθος H^+ > πλήθος OH^- ; .....**B**.....
- β) Ποιο από τα πιο πάνω διαλύματα θα χρησιμοποιήσετε για το τσίμπημα της μέλισσας; ...**A**...
 Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.
 .....**Διότι το τσίμπημα της μέλισσας περιέχει οξύ και εξουδετερώνεται με βάση,**.....
 .....**δηλαδή το διάλυμα Α** .....
- γ) Ποιο διάλυμα από αυτά είναι ουδέτερο; ....**Γ**....

Ερώτηση 2

- α) Να γράψετε το όνομα του οξέος ή της βάσης που περιέχεται στα πιο κάτω υλικά. (μ. 1,5)

Υλικό	Όνομα οξέος/ βάσης
Ξίδι	οξικό οξύ
Βιταμίνη C	ασκορβικό οξύ
Καθαριστικό τζαμιών	αμμωνία

β) Τι ονομάζεται βασικός χαρακτήρας; (μ. 0,5)

....**Βασικός χαρακτήρας είναι το σύνολο των κοινών ιδιοτήτων των βάσεων** .....

.....

Ερώτηση 3

Να συμπληρώσετε τον πιο κάτω πίνακα ώστε να σχηματιστούν χημικές ενώσεις. (μ. 2)

	SO ₄	NO ₃
Na	Na ₂ SO ₄	NaNO ₃
Al	Al ₂ (SO ₄) ₃	Al(NO ₃) ₃

Δίνονται τα σθένη

Na = 2

Al = 3

SO₄ = 2

NO₃ = 1

ΜΕΡΟΣ Β': Ερωτήσεις 4-5

Να απαντήσετε στις ερωτήσεις 4 και 5.

Κάθε ορθή απάντηση βαθμολογείται με τέσσερις (4) μονάδες.

Ερώτηση 4

α) Να συμπληρώσετε τις παρακάτω προτάσεις. (μ. 2)

Η χημική αντίδραση που πραγματοποιείται όταν αναμείξουμε ένα οξύ με μια βάση ονομάζεται
...**εξουδετέρωση**..... . Κατά την αντίδραση αυτή, τα κατιόντα ...**υδρογόνου**.... αντιδρούν με τα
ανιόντα ...**υδροξυλίου**.... και δημιουργούν μόρια ...**νερού**..... .

β) Ποιες χημικές ενώσεις, σύμφωνα με την θεωρία του Arrhenius, είναι οξέα και ποιες βάσεις; (μ. 1)

Οξέα: ...Είναι οι χημικές ενώσεις που όταν διαλυθούν στο νερό δίνουν κατιόντα υδρογόνου .

.....

Βάσεις: ...Είναι οι χημικές ενώσεις που όταν διαλυθούν στο νερό δίνουν ανιόντα υδροξυλίου.

.....

γ) Σε ένα δοκιμαστικό σωλήνα που περιέχει ανθρακικό ασβέστιο, προσθέτουμε διάλυμα υδροχλωρικού οξέος. (μ. 1)

- Ποιο αέριο εκλύεται από την πιο πάνω αντίδραση; ...**διοξείδιο του άνθρακα**.....
- Να περιγράψετε πώς ανιχνεύεται το αέριο αυτό.

....**Το αέριο μεταβιβάζεται σε ποτήρι που περιέχει ασβεστόνερο και αυτό θολώνει**.....

.....

Ερώτηση 5

α) Σε μια λεκάνη που περιέχει αποσταγμένο νερό προσθέτουμε ένα κομματάκι νατρίου.

ι. Να συμπληρώσετε τη χημική αντίδραση που πραγματοποιείται. (μ. 0,5)

νάτριο + νερό → ...**υδροξείδιο του νατρίου**..... + υδρογόνο

ii. Πώς θα χαρακτηρίζατε το διάλυμα που προκύπτει όξινο, βασικό ή ουδέτερο; ...**βασικό**..... (μ. 0,5)

Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας. (μ. 0,5)

...**Διότι αν ρίξουμε στο διάλυμα σταγόνες από τον δείκτη φαινοolphθαλεΐνη, το χρώμα**.....

....**γίνεται κόκκινο**.....

β) Να γράψετε δύο φυσικές ιδιότητες του νατρίου. (μ. 1)

...**Είναι ελαφρύτερο από το νερό (μικρή πυκνότητα)**.....

...**Είναι μαλακό (κόβεται με το μαχαίρι) ή είναι αργυρόλευκο** .....

γ) Δύο δοχεία είναι κατασκευασμένα, το ένα από σίδηρο και το άλλο από χαλκό.

I. Σε ποιο από τα δύο δοχεία θα φυλάξουμε ξίδι; .....**Στο χάλκινο**..... (μ. 0,5)

Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

.....**Διότι ο χαλκός δεν αντιδρά με τα οξέα**..... (μ. 0,5)

II. Να συμπληρώσετε την πιο κάτω χημική αντίδραση. (μ. 0,5)

ψευδάργυρος + θειικό οξύ → θειικός ψευδάργυρος + ...**υδρογόνο**.....

ΜΕΡΟΣ Γ': Να απαντήσετε στην ερώτηση 6.

Η ερώτηση βαθμολογείται με έξι (6) μονάδες.

Ερώτηση 6

α) Δίνεται ο πιο κάτω περιοδικός πίνακας. Τα γράμματα που είναι γραμμένα δεν είναι τα πραγματικά σύμβολα των στοιχείων. (μ. 3)

																		A
Δ												E				Γ	H	
	Z													X			Θ	

i. Ποιο από τα πιο πάνω στοιχεία ανήκει στις αλκαλικές γαίες; .....**Z**.....

ii. Ποιο από τα πιο πάνω στοιχεία ανήκουν στα ευγενή αέρια; .....**A**.....

iii. Ποιο στοιχείο ανήκει στην 2^η περίοδο και VI_A κύρια ομάδα; .....**Γ** .....

iv. Ποιο στοιχείο έχει ατομικό αριθμό 17; .....**Θ** .....

v. Ποιο στοιχείο έχει δύο (2) ηλεκτρονικές στιβάδες και τρία (3) ηλεκτρόνια στην εξωτερική του στιβάδα; ...**E**.....

vi. Να τοποθετήσετε στον περιοδικό πίνακα ένα χημικό στοιχείο X με ηλεκτρονική δομή: 2.8.5.

β) Να συμπληρώσετε το χρώμα των δεικτών στα πιο κάτω διαλύματα. (μ. 1)

Ουσία	Χρώμα με δείκτη ηλιανθίνη
Σαπουνόνερο	κίτρινο
Κιτρικό οξύ	κόκκινο

γ) Για να καθαρίσουμε τα δόντια μας από τα υπολείμματα των τροφών χρησιμοποιούμε οδοντόκρεμες που περιέχουν βασικές ουσίες. Να δικαιολογήσετε την παρατήρηση αυτή. (μ. 0,5)

...Διότι τα υπολείμματα από τις τροφές είναι όξινα και εξουδετερώνονται με .....

....οδοντόκρεμες που πρέπει να περιέχουν βάση.....

δ) Να συμπληρώσετε τον πιο κάτω πίνακα. (μ. 1,5)

Χημικός τύπος	Όνομα
ZnO	οξείδιο του ψευδαργύρου
Cu(OH)_2	υδροξείδιο του ασβεστίου
H_3PO_4	Φωσφορικό οξύ

Δίνονται τα σθένη

O = 2   H = 1

P = 3   OH = 1

PO₄ = 3

- ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ -

Ο Διευθυντής

Ανδρέας Ματσάγκος